

Ze zahraničního tisku

■ *The Wall Street Journal* 16/11/2004: **Co bychom měli vědět o časných detekci nádorových onemocnění**

Je - bohužel - smutnou skutečností, že řadu nádorových onemocnění poznáváme pozdě: americký National Cancer Institute uvádí, že v období let 1995-2000 bylo v USA při diagnóze nádorového onemocnění omezeno na primárně postižený orgán jen v 8 % u karcinomu pankreatu, v 39 % u kolorektálního karcinomu, v 19 % u karcinomu ovaria a v 16 % u karcinomu plic. Je pravděpodobné, že řadu nádorových onemocnění by bylo možno poznat dříve, pokud bychom dokázali včas a účinně hodnotit jejich nespecifické časně příznaky, jakými jsou např. bolesti v zádech, zácpa, únava, chraptavý hlas apod. Určitým východiskem by mohlo být jejich komplexní vyhodnocování, tj. hodnocení jejich vztahů, vstupní intenzity, změn v intenzitě v čase apod.

Screening nádorových onemocnění může být pro nemocného paradoxně ne zcela žádoucí: některé histologicky nepochybně zhoubné nádory zůstávají in situ, neprogredují a nemocného neohroží, bylo by asi lépe, kdyby o jejich přítomnosti nebyl informován. Na druhé straně jsou nádory tak agresivně rostoucí, tak nevyočitatelné, že ani velmi včasná detekce jejich zhoubné progresi nezabrání.

Mamografie zůstává osvědčeným standardem screeningu karcinomu prsu; její diagnostická senzitivita je však nižší u žen mladších než 40 let, tkáň jejich prsu má vyšší densitu. Nedávná studie však ukázala, že diagnostická senzitivita mamografie je nižší i u starších žen: 40 % starších žen s pokročilým karcinomem prsu mělo tři roky před diagnózou negativní nález při screeningové mamografii!

Vyšší účinnost by mohla přinést digitální mamografie, která místo záznamu na filmu používá princip detekce digitálních fotoaparátů. Magnetická rezonance je nepochybně účinnější než mamografie, má však i významně vyšší procento falešně pozitivních nálezů. Časnou a vyšší záchytnost i menších změn slibuje tomosyn-

teza, tj. mamografické vyšetření z většího počtu úhlů s následným softwarovým zpracováním. Rozvíjejí se i sonografické metody vyšetření prsu (trojrozměrná Dopplerovská sonografie, pozitronová emisní tomografie, rtg počítačová tomografie aj.).

U kolorektálního karcinomu doporučuje americká Cancer Society každoroční pravidelné vyšetření okultního krvácení, každých pět let rektosigmoideoskopii, každých 10 let kolonoskopii. Ve stadiu výzkumu je počítačová kolonografie, je popisována řada nových laboratorních vyšetření na bázi analýzy DNA nádorových buněk ve stolici resp. jejich metabolitů, např. strukturních složek střevního mucinu aj.

U karcinomu plic zůstává základem screeningu rtg vyšetření plic. Nově vyvíjené modifikace počítačové tomografie plic mají nepochybně vyšší rozlišovací schopnost, jsou však spojeny s neuvěřitelně vysokým procentem falešně pozitivních nálezů: studie z Mayo Clinic (Rochester, Minnesota) prokázala, že s použitím takových modifikací počítačové tomografie nebyla při chirurgické revizi v 17 % zjištěna přítomnost nádoru!

■ *Handelsblatt* 17/11/2004: **Nový POCT test k diagnostice alergických onemocnění**

Společnost Diagnostic Science and Technology (Schwerin, SRN) uvedla na trh FastChem POV Test: ze dvou kapek krve aplikovaných na membránu, v níž je navázáno 24 nejčastějších inhalačních a potravinových alergenů (vyskytujících se až u 90 % nemocných s alergickými projevy), lze během 30 minut hodnotit reaktivitu nemocného vůči jednotlivým alergenům. Test je určen ke vstupní diagnostice na úrovni primární zdravotní péče, nenahrazuje standardní laboratorní vyšetření.

■ *Associated Press* 30/11/2004: **Vývoj techniky selfscreeningu karcinomu prsu**

Výzkumné týmy dvou amerických uni-

verzít pracují na vývoji jednoduchého přístroje k selfscreeningu časných stádií karcinomu prsu. Vycházejí přitom ze skutečnosti, že tkáň zhoubného nádoru má bohatší cévní zásobení a vyšší spotřebu kyslíku než zdravá tkáň. Malé zařízení vysílá infračervené paprsky, které pronikají hluboko do tkáně, a rozdíl v cévním zásobení znázorňuje na displeji změnou frekvence akustických signálů; oba signály jsou současně ukládány do paměti přístroje a mohou být dodatečně vyhodnocovány u lékaře.

Idea takového selfscreeningu vyžaduje ještě další vývoj a v žádném případě nemůže nahradit standardní mamografii. Na druhé straně při prvních studiích prototypu přístroje bylo z 34 nemocných, u nichž bylo onemocnění předtím diagnostikováno magnetickou rezonancí, správně diagnostikováno 32! Výsledky předčily paralelně prováděné mamografické vyšetření!

■ *PR Newswire* 14/12/2004: **Nové potenciální biomarkery agresivní revmatoidní artritidy**

Výzkumný tým společnosti Millenium Pharmaceuticals, Inc. (Cambridge, Mass. USA) oznámil objev řady biomarkerů, které mohou významně přispět k včasné identifikaci agresivních forem revmatoidní artritidy a umožnit tak zahájení léčby ještě před vznikem mutilujících kloubních deformit.

Objev je výsledkem srovnávacích studií profilů bílkovin ze synoviální tekutiny nemocných revmatoidní artritidou. Biomarkery nemocných s agresivním průběhem onemocnění mají charakter buněčných mediátorů zánětu, patří k nim mj. i CRP a bílkoviny ze skupiny proteiny S-100.

pokračování na str. 33